

РОЗДІЛ 1

Голе дитинча вибігло з куреня, накритого ведмежими шкурами, до кам'янистого берега на вигині невеликої річки. Дівчинці не спало на думку озирнутися. Її досвід ще не давав підстав для сумнівів; й укриття, і ті, хто в ньому, будуть там, коли вона повернеться. Дитина з плюскотом кинулася в річку й відчула, як каміння і пісок зсуваються під ногами, — берег різко обривається. Вона пірнула в холодну воду й виринула, відкашлюючись, а потім рішуче почала гребти до крутого протилежного берега. Навчилася плавати раніше, ніж ходити, й у свої п'ять почувалася у воді як риба. Плавання часто було єдиним способом перетину річки.

Дівчинка трохи побавилася, плаваючи то туди, то сюди, а потім дозволила течії нести себе. Там, де річище розширювалось і вода вирувала на камінні, дитина стала на ноги й побрела до берега. Сіла на пляжі й заходилася перебирати камінці. Тільки-но поклала камінь на вершечок пірамідки з особливо гарних камінчиків, земля задвигтіла. Дитина здивовано спостерігала за каменем, який скотився вниз, а потім її піраміда з камінців затрусилася і вирівнялась. Тільки тоді дівчинка усвідомила, що теж трясеться, але й досі ще була більше збентежена, ніж налякана. Вона роззирнулася навколо, намагаючись зрозуміти, чому її всесвіт так незбагненно змінився. Земля не повинна була рухатися.

Маленька річка, яка ще мить тому плавно текла, тепер клетотіла неспокійними хвилями, що розбивалися об берег, розгойдане річище рухалося всупереч течії, здіймаючи мул із дна. Кущі біля високих берегів тремтіли, оживлені невидимим рухом коріння, а нижче за течією валуни погойдувалися в незвичному збудженні. За ними гротескно хиталися величні дерева хвойного лісу, в якому зникала річка. Велетенська сосна при б́ерезі, коріння якої оголилося й послабилося через весняний паводок, нахилилася до протилежного берега, потім з тріском звалилася на землю й перекрила каламутний потік. Вона й далі здригалася, бо земля ходила ходором.

Дівчинка здригнулася від звуку, коли падало дерево. Шлунок їй ніби стиснувся у вузол, коли страх торкнувся краю свідомості. Вона спробувала встати, але знову впала — втратила рівновагу від нудотного коливання. Спробувала ще раз, і їй вдалося підвестися. Дитина стояла, проте дуже невпевнено, боялася зробити крок. Коли спробувала дістатися куреня зі шкур, натягнутих на жердини, розташованого далеко від річки, почула низький гул, що переріс у жахливе ревіння. Кислий сморід вогкості й гнилизни поширився від тріщини, яка ширшала, наче то був ранковий подих із розтулених вуст землі. Дівчинка розгублено дивилася, як сміття, каміння й молоді деревця летять у прірву, що все ширшала; то охолоджена оболонка розплавленої планети відчайдушно тріскалася.

Накриття, розташоване з дальнього краю прірви, нахилилося, коли відколослася частина твердого ґрунту під ним. Тонка кістяна конструкція ніби нерішуче захиталася, а потім обвалилася і зникла в глибокій ямі, забравши з собою курінь і все, що було в ньому. Дівчинка з широко розплющеними очима тремтіла від жаху, а смердюча роззявлена паща поглинула все, що надавало сенсу й безпеки п'яти коротким рокам її життя.

— Мамо! Мамо-о-о! — закричала вона, коли все зрозуміла.

Не знала, чи крик, що лунав у її вухах, належав саме їй серед громового ревіння розколотої скелі. Дівчинка спробувала залізти в глибоку тріщину, але земля здибилася і скинула її вниз. Вона вчепилася в землю, намагаючись знайти надійну опору на рухомій поверхні, яка й далі колихалася. Потім прірва зімкнулася, ревіння стихнуло, і тремтіння землі припинилося, але дитина досі тремтіла від жаху, розпластана долілиць на м'якій вологій землі, розбурханій пароксизмом, що сколихнув її. Тепер вона мала всі підстави для страху. Дитина залишилася сама в дикій місцевості, серед зарослих високими травами степів і темних лісів. Льодовики охоплювали континент на півночі й несли з собою холод. Безліч травоїдних тварин і хижаків, які полювали на таких, як вона, блукали неозорими преріями, але людей майже не було. Дівчинці не було куди йти, не було нікого, хто б намагався її відшукати. Вона залишилася сама.

Земля знову здригнулася, вкладаючись на місце, і дівчинка почула гуркіт з глибин, ніби там перетравлювалася їжу, яку вона проковтнула. Дитина панічно скочила на рівні від страху перед новою розколиною. Глянула туди, де був курінь. Залишилася гола земля й вирвані з корінням кущі. Дитина заридала й побігла назад до

річки, де звалилася в купу сміття біля каламутної води. Не переставала плакати. Вогкі береги не могли би надати притулок, уберегти від неспокійної стихії. Ще один поштовх, цього разу сильніший, змусив землю здригнутися. Дівчинка зойкнула від несподіванки, коли бризки холодної води впали на її голе тіло. Паніка знову далася взнаки; вона скочила на ноги. Потрібно було втікати з цього жакливого місця, де земля дрижала й поглинала все на своєму шляху, але куди їй було йти?

На кам'янистому березі не знайшлося місця для проростання насіння, і там не росли кущі, але береги вище за течією заповнили чагарники, які щойно вкривалися молодим листям. Якийсь глибинний інстинкт підказував дитині, що слід триматися ближче води, але колючі зарості здавалися непрохідними. Вологими, затуманеними очима вона подивилася в інший бік — на ліс високих хвойних дерев. Тонкі промені сонячного світла пробивалися крізь переплетене гілля густих вічнозелених дерев, що тіснилися біля річки. В тінявому лісі майже не було підліску, але багато дерев більше не стояли прямо. Деякі впали на землю; інші дивно похилилися. Ці дерева схилилися на стовбури тих, що росли поряд і досі трималися міцно. Цей темний ліс не здавався більш привабливим за кущі, що росли вище за течією. Дитина не знала, куди йти, нерішуче поглядала то в один, то в інший бік. Відчула тремтіння під ногами, коли дивилася вниз за течією, і це змусило рушити з місця. Кинула останній тужливий погляд на безлюдний краєвид, наївно сподіваючись, що якимось чином накриття виявиться на місці, і побігла в ліс.

Земля, осідаючи, час від часу мовби ще бурчала. Дитина йшла за потоком, зупиняючись лише для того, щоб напиться. Вона квапилася опинитися якомога далі від річки. Хвойні дерева, що стали жертвами землетрусу, лежали ниць. Дівчинка обходила кратери, залишені клубами переплутаного коріння, що не змогло проникнути глибше, — волога земля та каміння досі чіплялися за їхні оголені кореневища. З настанням вечора ознак неспокою, вирваних з корінням дерев і зрушених з місця валунів поменшало, а рівень води знизився. Дитина зупинилася, коли вже не бачила дороги, і знесилено опустилася на землю біля узлісся. Рух досі її зігрівав, але зараз вона тремтіла від нічного холоду. Занурилася в грубий килим з опалої хвої і згорнулася в щільний клубочок, накидаючи на себе жмені хвої, мов ковдру.

Та хоч би яка була втомлена, сон до переляканої дівчинки не приходив. Поки пробиралася через завали біля річки, вдавалося трохи

забути про страх. Тепер же він оволодів нею цілком. Вона лежала нерухомо, з широко розплющеними очима, спостерігала за темрявою, що згущувалася навколо. Боялася поворухнутися, майже не дихала. Ніколи раніше не залишалася сама вночі, неподалік завжди палахкотіло багаття, щоб стримувати чорну невідомість. Зрештою, вона більше не могла стримуватися. Конвульсивно схлипуючи, дитина кричала від болю. Її маленьке тіло стрясали ридання, її мучила гикавка, та врешті-решт, вона, остаточно виснажена, поринула в сон. Маленька нічна тваринка обережно, з цікавості, обнюхала дівчинку, але вона цього не помітила.

Прокинулася дитина від крику. Планета й досі не заспокоїлася, і віддалений гуркіт з глибини її надр повернув дівчинку до нічного жахіття. Вона схопилася, хотіла бігти, але очі бачили не більше, ніж могли побачити з опущеними повіками. Спочатку вона не могла згадати, де опинилася. Її серце калатало; чому вона не бачить? Де лагідні руки, які завжди були поряд, руки, які її заколисували, коли прокидалася вночі? Поволі усвідомлення власного становища просочувалося в її свідомість, вона тремтіла від страху й холоду. Щільніше припала до землі й знову загорнулася у хвою. До перших слабких променів світанку вже знову спала.

Денне світло повільно проникало в глибину лісу. Коли дитина прокинулася, була вже непроглядна ніч, але це було важко визначити в густому затінку. Дівчинка відійшла від струмка напередодні ввечері, коли денне світло згаснуло, і тепер знову відчувала паніку, коли озирнулася навколо й не побачила нічого, крім дерев.

Відчувала спрагу і вловила дзюрчання води. Пішла на звук і зітхнула з полегшенням, коли знову побачила маленький струмок. Тут вона розгубилася не менше, ніж у лісі, але їй стало легше від того, що тепер було куди йти, і вона могла втамувати спрагу, поки залишалася біля струмка. Напередодні вона цілком вдовольнялася водою, але це не тамувало голоду.

Дівчинка знала, що можна їсти зело й коріння, але які саме? Перший листок, який скуштувала, виявився гірким, від нього щипало в роті. Вона виплюнула його і прополоскала рота, щоб позбутися того присмаку, але не наважилася скуштувати інший листок. Випила ще води, ненадовго відчувала насичення й знову рушила за течією донизу. Густий ліс тепер її лякав, і вона трималася ближче до струмка, де світило яскраве сонце. Коли настала ніч, розчистила собі місцинку на вкритій хвою землі й знову згорнулася калачиком.